

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

ΕΝΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΜΙΣΟΥΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΜΕΣΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ιδιότητα του πολίτη εκφοβισμός εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα
εχθρικότητα ανεκτικότητα υπευθυνότητα αντιαθιγγανισμός αλληλεγγύη
ξеноφοβία δικαιοσύνη έγκλημα σεβασμός σεξισμός διαφορετικότητα ρατσισμός
ειρήνη εθνικισμός προκατάληψη συμμετοχή αντισημιτισμός ισότητα ομοφοβία
ασφάλεια αξιοπρέπεια ισλαμοφοβία ελευθερία διάκριση δημοκρατία μίσος

NO HATE
SPEECH
MOVEMENT

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ΕΠΙΠΕΔΟ 2

ΟΜΑΔΑ
20-25

ΔΙΑΡΚΕΙΑ
60'

ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΛΕΝΕ

Οι συμμετέχοντες δουλεύουν σε μικρές ομάδες για να αναλύσουν ένα δημοσίευμα στα νέα, με επίκεντρο την απεικόνιση των μεταναστών και της μετανάστευσης. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται ως κολάζ.

ΘΕΜΑΤΑ	Ρατσισμός και διάκριση, Ανθρώπινα δικαιώματα, Ελευθερία έκφρασης
ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ	Επίπεδο 2
ΜΕΓΕΘΟΣ ΟΜΑΔΑΣ	20-25
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	60 λεπτά
ΣΤΟΧΟΙ	• Να εξετάσουμε τον τρόπο με τον οποίο απεικονίζονται οι μετανάστες στον τύπο και να συζητήσουμε πώς μπορεί αυτός να επηρεάζει τη στάση της κοινωνίας απέναντί τους. • Να εντοπίσουμε λιγότερο οφθαλμοφανείς μορφές ρατσισμού, όπως είναι τα «κρυμμένα» μηνύματα, η επιλεκτική πληροφόρηση ή χρήση εικόνων και πώς αυτές τροφοδοτούν τη ρητορική μίσους. • Να συζητηθούν / αναζητηθούν «θετικές» ιστορίες γύρω από μετανάστες και τη μετανάστευση.
ΥΛΙΚΑ	• Περίπου 3 αντίγραφα 5 διαφορετικών εφημερίδων / περιοδικών (ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας) • Αρκετές σελίδες από πίνακα σεμιναρίων • Μαρκadόροι, κόλλες, ψαλίδια • Αρκετός χώρος για να συνεργαστούν 4 με 5 ομάδες στη δημιουργία ενός μεγάλου κολάζ. • Πρόσβαση στο διαδίκτυο (προαιρετικά)
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ	• Ενώστε με κόλλα 4 χαρτιά του πίνακα σεμιναρίων για κάθε ομάδα εργασίας. • Δώστε σε κάθε ομάδα μαρκadόρους, κόλλα, ψαλίδι και αντίγραφα από κάποιο από τα επιλεγμένα δημοσιεύματα. • Κάντε αντίγραφα του καταλόγου σημείων ελέγχου της σελίδας 139 για κάθε ομάδα.

ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Ρωτήστε τους συμμετέχοντες τι καταλαβαίνουν από τους ακόλουθους όρους:
Σtereότυπο, ρατσισμός, διάκριση
2. Εξηγήστε εν συντομία τους όρους (ανατρέξτε στις βοηθητικές πληροφορίες στις σελίδες 189-194 εάν χρειάζεται), ξεκαθαρίζοντας ότι:
 - Οι γενικεύσεις για ομάδες ανθρώπων (στερεότυπα) πολύ σπάνια ισχύουν για όλους!
 - Όταν γίνονται ευρέως αποδεκτές τέτοιες γενικεύσεις, συχνά χρησιμοποιούνται για να δικαιολογήσουν διάκριση, θυματοποίηση, κακομεταχείριση - αλλά και χειρότερες συμπεριφορές.
3. Ρωτήστε εάν οι συμμετέχοντες μπορούν να κατονομάσουν συγκεκριμένες ομάδες για τις οποίες έχουν καθιερωθεί άδικα στερεότυπα και που συχνά γίνονται στόχος διακρίσεων, παρενόχλησης ή ρητορικής μίσους. Εξηγήστε ότι αυτή η άσκηση θα επικεντρώσει στον τρόπο με τον οποίο τα μέσα ενημέρωσης συνήθως αναφέρονται σε μία τέτοια ομάδα, τους μετανάστες.
4. Δείξτε στους συμμετέχοντες τα δημοσιεύματα που επιλέξατε και εξηγήστε τους ότι θα δουλέψουν σε ομάδες για να αναλύσουν τον τρόπο με τον οποίο τα μέσα απεικονίζουν τους μετανάστες. Πείτε τους ότι θα πρέπει να σκεφτούν κατά πόσο τα διάφορα δημοσιεύματα απεικονίζουν τους μετανάστες
 - με συνολικά θετικό τρόπο
 - με συνολικά αρνητικό τρόπο ή
 - με ουδέτερο τρόπο.
5. Δείτε τον κατάλογο σημείων ελέγχου (σελίδα 139) και βεβαιωθείτε ότι οι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονται τι πρέπει να αναζητήσουν όταν θα κάνουν την ανάλυση. Παροτρύνετέ τους να συμπεριλάβουν και κάθε άλλη πληροφορία που θεωρούν ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη!
6. Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες των 5 ή 6 ατόμων και δώστε σε κάθε ομάδα 2 ή 3 αντίγραφα της ίδιας εφημερίδας, τα κολλημένα χαρτιά του πίνακα σεμιναρίων και στυλό, κόλλα, ψαλίδια, κλπ. Εξηγήστε τους ότι θέλετε να χρησιμοποιήσουν τον κατάλογο σημείων ελέγχου για να εντοπίσουν πιθανές προκαταλήψεις και μετά να παρουσιάσουν τα ευρήματα της ανάλυσής τους με τη μορφή κολλάζ. Θα πρέπει να κόψουν τις εφημερίδες, να σχολιάσουν και να συμπεριλάβουν δικές τους εικόνες ή κείμενο. Εξηγήστε ότι στο τέλος της δραστηριότητας θα εκθέσετε όλα τα κολλάζ.
7. Όταν τελειώσουν οι ομάδες, παρουσιάστε τα πόστερ και δώστε σε όλους λίγο χρόνο να παρατηρήσουν τι έχει κάνει η κάθε ομάδα. Μετά συγκεντρώστε τους ξανά για τον απολογισμό.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες τις εντυπώσεις τους γενικά για τη δραστηριότητα: τους φάνηκε χρήσιμη / τους παραξένεψε;
- Σε γενικές γραμμές πώς αισθάνονται για τον τρόπο με τον οποίο απεικονίζονται οι μετανάστες στα μέσα, θεωρούν ότι είναι δίκαιη αυτή η απεικόνιση;
- Εάν οι ομάδες δεν έθιξαν το θέμα αυτό στα κολλάζ τους, ρωτήστε τους τι είδους ιστορίες με καλά νέα θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν για να υπάρξει μια εναλλακτική προσέγγιση. Για παράδειγμα, υπήρχαν ιστορίες θετικές για μη μετανάστες;

- Γιατί πιστεύουν οι συμμετέχοντες ότι οι μετανάστες έχουν γίνει στόχος διακρίσεων, παρενόχλησης και ρητορικής μίσους σε πολλές χώρες ανά τον κόσμο; Πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης στην ενίσχυση αρνητικών στερεοτύπων;
- Οι συμμετέχοντες έχουν συναντήσει παρόμοιες προκαταλήψεις ή αδιάλλακτες στάσεις σε δικτυακούς τόπους που επισκέπτονται; Ζητήστε παραδείγματα.
- Ποιος είναι ο πιθανός αντίκτυπος στους μετανάστες, τις οικογένειες και τα παιδιά τους, αλλά και σε ολόκληρη την κοινωνία από μια νοοτροπία που τους κατηγορεί για πολλά από τα προβλήματα της κοινωνίας; Πώς αντικατοπτρίζεται αυτό στη ρητορική μίσους που στοχεύει τους μετανάστες;
- Υπάρχει κάτι που να μπορούν να κάνουν οι νέοι/νέες για να προωθήσουν μια πιο θετική εικόνα των μεταναστών; Έχουν συναντήσει στο διαδίκτυο ιστότοπους ή ιστοσελίδες με θετικά νέα για τους μετανάστες;

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

- Προσπαθήστε να επιλέξετε εφημερίδες ή περιοδικά που αντικατοπτρίζουν ένα ευρύ φάσμα πολιτικών και πολιτιστικών απόψεων. Είναι πιθανό ακόμα και οι πιο θετικά διακείμενες προς τους μετανάστες να μην προσπαθούν να αμφισβητήσουν ή να αντισταθμίσουν τα έντονα αρνητικά συναισθήματα της κοινωνίας με το να αναφέρουν, για παράδειγμα καλά νέα για κοινότητες μεταναστών ή για πρόσωπα.
- Πιθανώς πολλοί από την ομάδα να συμφωνούν με τις αρνητικές στάσεις που αντανakλούν τα δημοσιεύματα και να αισθάνονται ότι τέτοιες στάσεις είναι δικαιολογημένες. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να εκφράσουν τις απόψεις τους, ώστε να μπορέσουν να συζητηθούν από την ομάδα. Ίσως σας φανεί χρήσιμο εάν έχετε αναζητήσει εκ των προτέρων κάποιες ιστορίες με καλά νέα, που θα μπορούσαν να είχαν δημοσιευτεί, ή εάν έχετε διερευνήσει τις συνθήκες ζωής στις χώρες από τις οποίες προέρχονται οι μετανάστες. Για παράδειγμα, ζητήστε από τους συμμετέχοντες να φανταστούν ότι είναι νέοι άνθρωποι στο Ιράκ ή στο Αφγανιστάν, όπου ο πόλεμος έχει καταστρέψει μεγάλο μέρος της χώρας.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

Οι συμμετέχοντες θα μπορούσαν επίσης να πραγματοποιήσουν μια διαδικτυακή έρευνα σε ειδησεογραφικούς ιστοτόπους αντί για έντυπες δημοσιεύσεις. Ίσως χρειαστεί να προτείνετε τη χρήση συγκεκριμένων ιστοσελίδων, όπως π.χ. τα πρωτοσέλιδα ενός διαστήματος 5 ημερών, για να περιορίσετε το μέγεθος του υλικού. Τέλος, μπορείτε να ακολουθήσετε μια παρόμοια προσέγγιση με τηλεοπτικές ειδήσεις.

ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΗ

Βοηθήστε τους συμμετέχοντες να δημιουργήσουν ένα δικτυακό τόπο ή ένα προφίλ σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης που να παρουσιάζει θετικές ιστορίες για μετανάστες. Θα μπορούσαν να διερευνήσουν κάποιες από τις τοπικές κοινότητες μεταναστών, να ενημερωθούν για τις συνθήκες στις χώρες ή περιοχές προέλευσής τους, για τους λόγους που τους οδήγησαν να μεταναστεύσουν και κάποιες από τις καθημερινές ιστορίες μεταναστών που ζουν σε μια νέα χώρα. Στείλτε τον σύνδεσμο του ιστότοπου σε δημοσιογράφους των εφημερίδων που αποτέλεσαν αντικείμενο της έρευνας και πείτε τους ότι πηγή έμπνευσης για τον ιστότοπο ήταν η αρνητική εικόνα που καλλιεργεί η εφημερίδα τους!

Ίσως θέλετε, εάν έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο, να εξετάσετε τους βασικούς ειδησεογραφικούς ιστότοπους διεξάγοντας τη δραστηριότητα απευθείας στο διαδίκτυο. Στην περίπτωση αυτή, μπορείτε επίσης να θίξετε το θέμα των φόρουμ στο διαδίκτυο που επιτρέπουν στους αναγνώστες ηλεκτρονικών ειδήσεων να υποβάλλουν σχόλια. Μπορεί μερικές φορές τα σχόλια να είναι ρατσιστικά. Όπου ισχύει αυτό, μπορείτε να συζητήσετε με τις ομάδες σας εάν πρέπει αυτά τα φόρουμ να είναι αποδεκτά και υπό ποιες συνθήκες.

Μπορείτε επίσης να επιχειρήσετε διαφορετικές εκδοχές της άσκησης, αλλάζοντας την ομάδα που εξετάζετε ανάλογα με την περίπτωση.

ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΣΗΜΕΙΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΜΑΔΕΣ

Υπάρχουν φωτογραφίες / εικόνες που αναπαριστούν μετανάστες;

- Είναι καμία από αυτές «θετική»;
- Υπάρχει καμία αρνητική;

Πόσες ιστορίες αναφορικά με μετανάστες έχει η εφημερίδα;

- Υπάρχουν ιστορίες με καλά νέα, όπου οι μετανάστες να παρουσιάζονται με θετικό τρόπο;
- Υπάρχει καμία αρνητική ιστορία;

Ποιες λέξεις χρησιμοποιούνται για την περιγραφή των (όποιων) μεταναστών στην εφημερίδα;

- Είναι κυρίως θετικές, κυρίως αρνητικές ή κυρίως ουδέτερες;

Υπάρχουν ξεκάθαρα ρατσιστικές δηλώσεις;

- Εάν ναι, γίνονται από δημόσια πρόσωπα ή είναι η άποψη των δημοσιογράφων;

Πώς θα αισθανόσασταν εάν ήσασταν μετανάστης και διαβάζατε την εφημερίδα αυτή; Υπάρχει κάτι που θα θέλατε να προσθέσετε ή να αλλάξετε;